

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/147/2019
Identifikačné číslo spisu: 1214220819
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1214220819.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. A. R., bývajúceho v A., C. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Ľuboslavom Kašubom, advokátom so sídlom v Bratislave, Na vŕšku 1, proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke, a. s., so sídlom v Bratislave, Mlynské Nivy 1, o zaplatenie 778 099,96 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 20 C 48/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2018 sp. zn. 8 Co 194/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. apríla 2017 č. k. 20 C 48/2014-129 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia 778 099,96 eur s príslušenstvom. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 95 ods. 1, 2, 3, § 96 ods. 1, 3, § 103 a § 109 ods. 1 Exekučného poriadku a § 420 ods. 1, 3, § 442 ods. 1, 3 a § 443 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že povinný P. R. nesplnil dobrovoľne svoj dlh voči žalobcovi a preto tento pristúpil k jeho vymáhaniu prostredníctvom exekučného konania. Súdny exekútor vydal 11. apríla 2011 upovedomenie o začatí exekúcie EX 126/2011 s označením povinného ako P. R., M. V. XXXX/XX, N., nar. XX. M. XXXX. Následne 8. septembra 2011 vydal príkaz na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke č. XXXXXXXXXXX s označením povinného ako P. R., M. V. XXXX/XX, N., rodné číslo XXXXX/XXXX. Žiadosťou o poskytnutie súčinnosti pri vykonávaní exekúcie z 15. mája 2012 vykonal súdny exekútor dopyt na žalovanú a to či má povinný účty vedené žalovanou, na čo žalovaná uviedla, že k 17. máju 2012 nevedie účty voči tomuto subjektu. Súdny exekútor vydal 14. januára 2013 príkaz na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke - doplnenie a exekučný príkaz na vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke - doplnenie, ktorými tieto listiny doplnil v časti identifikácie povinného o IČO tak, že označenie povinného znie P. R., M. V. XXXX/XX, N., rodné číslo XXXXX/XXXX, IČO 40 753 832. Po doručení „doplnenia exekučného príkazu“ žalovaná účet povinného zablokovala 16. januára 2013. Z takto zisteného skutkového stavu vyvodil záver, že žalobca

nepreukázal vznik škody v uvedenej výške a dostal sa tak do stavu dôkaznej núdze, nakoľko nepreukázal, že na účte povinného sa v spornom čase nachádzali finančné prostriedky vo výške uplatňovanej žalobcom. Žalobca zároveň nepreukázal ani druhú podmienky vzniku zodpovednosti za škodu a to príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovanej a vzniknutou škodou, keď súdny exekútor žiadal exekučným príkazom ako aj príkazom na začatie exekúcie o zablokovanie účtu povinného označeného ako fyzická osoba a nie ako fyzická osoba podnikateľ a nakoľko žalovaná takýto účet nevedla, nemohla účet povinného blokovat'. Následne nárok posúdil aj z hľadiska ustanovenia § 103 Exekučného poriadku, t. j. ako poddĺžnicu žalobu a dospel k záveru, že ani poddĺžnicia žaloba nie je dôvodná, nakoľko žalovaná po obdržaní príkazu na začatie exekúcie s označením povinného ako P. R., M. V. XXXX/XX, N., rodné číslo XXXXX/XXXX predmetný účet nezablokovala z dôvodu, že nevedla účet pre povinného tak, ako bol označený v príkaze na začatie exekúcie o čom listom zo 17. mája 2012 informovala súdneho exekútora, ktorý následne údaje povinného upravil a žalovaná po obdržaní doplneného príkazu na začatie exekúcie a exekučného príkazu o IČO povinného účet povinného zablokovala. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 12. júna 2018 sp. zn. 8 Co 194/2017 napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil s poukazom na ustanovenie § 387 Civilného sporového poriadku (ďalej „C.s.p.“) keď dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, dokazovanie vykonal v potrebnom rozsahu na zistenie rozhodujúcich skutočností, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré aj náležite a dostatočne odôvodnil. Súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade neboli splnené zákonom stanovené predpoklady pre vznik nároku žalobcu na náhradu škody podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, avšak ani predpoklady pre vznik práva žalobcu domáhať sa proti žalovanej v súlade s § 103 Exekučného poriadku tzv. poddĺžnicou žalobou náhrady sumy, na ktorú by mal právo, kedy banka postupovala správne. V prípade oboch týchto nárokov bolo totiž nevyhnutné preukázať, že v čase doručenia príkazu na začatie exekúcie žalovanej (ako banke povinného) sa na účte povinného nachádzali peňažné prostriedky, ktoré mohli slúžiť na nútené uspokojenie pohľadávky žalobcu; keď z hľadiska nároku na náhradu škody je táto skutočnosť predpokladom existencie príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti žalovanej a vznikom škody a v prípade poddĺžnickej žaloby je vznik nároku oprávneného v zmysle § 103 Exekučného poriadku výslovne podmienený existenciou peňažných prostriedkov na účte povinného v čase doručenia príkazu na začatie exekúcie. Uviedol, že podanej žalobe nie je možné vyhovieť a to bez ohľadu na to, či žalovaná ako banka, ktorá viedla účet povinného, porušila v danej súvislosti nejakú povinnosť podľa Exekučného poriadku. K odvolacej námietke žalobcu, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku porušenia povinnosti žalovanej zablokovať na základe exekučného príkazu peňažné prostriedky povinného uviedol, že posúdenie danej otázky nemá pre rozhodnutie v spore zásadný význam a ani jej odlišné posúdenie nemôže pre žalobcu privodiť priaznivejšie rozhodnutie v danom spore. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p. Poukázal na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedol, že „odhliadnuc od skutočností, že najvyšší súd nerozhodoval a nevyjadroval sa v takejto právnej veci, t. j. či banka postupovala správne, keď nezablokovala účet povinného, ktorý je fyzickou osobou oprávnenou na podnikanie a účet je vedený iba na fyzickú osobu pod rodným číslom, ale podľa nášho názoru Krajský súd v Bratislave nesprávne posúdil vec, keď posudzoval nárok žalobcu podľa ustanovení § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka vo vzťahu k náhrade škody a podľa neho aj rozhodol a nie podľa § 103 Exekučného poriadku“.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že podanie dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a súčasne písm. b/ C.s.p. sa pojmovo vylučuje. Navyiac žalobca neuviedol od akej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu sa odvolací súd odklonil. Poukázala na skutočnosť, že súde nižších inštancií posudzovali nárok žalobcu i podľa § 103 Exekučného poriadku, keď dospel k záveru, že nebolo preukázané, že by žalovaná svojím postupom pochybila a to práve s poukazom na to, že exekúcia na základe exekučného titulu bola vedená na fyzickú osobu a nie na fyzickú osobu podnikateľa s uvedeným

IČO-m.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti C.s.p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania v C.s.p. nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti dovolania - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

11. Žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

12. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/

konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu určitej právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

13. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C.s.p. (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 14/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 141/2017; pozri tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382).

14. V danom prípade žalobca v dovolaní uviedol všeobecnú charakteristiku nesprávnosti, ku ktorým podľa jeho názoru došlo pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd v rozhodnutiach. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalobcom vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 C.s.p.. Absenciu takej náležitosti považuje C.s.p. za dôvod pre odmietnutie dovolania.

15. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

16. Z ustanovenia § 421 ods. 1 C.s.p. vyplýva, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), a nie otázka skutková. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 C.s.p. a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 27/2019, 4 Cdo 172/2017, 4 Cdo 148/2018).

17. Pokiaľ súd na základe vykonaného dokazovania zisťuje, či banka postupovala (ne)správne, keď nezablokovala účet povinného, rieši skutkové otázky, pričom výsledkom tejto činnosti sú skutkové zistenia a z nich vyvedené skutkové (nie právne) závery súdu. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý

tvorí podstatu tohto výsledku, nemožno považovať za právne posúdenie. Preto ak žalobca vytyka súdu, že sa stotožnil s obranou žalovanej, že nevedla účet povinného podľa rodného čísla a preto ho nevedela nájsť, ide o dovoláciu námietku nevystihujúcu podstatu § 421 ods. 1 C.s.p. Vzhľadom na to dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom takto boli namietnuté skutkové (nie právne) okolnosti, a preto otázka, či banka postupovala (ne)správne, keď nezablokovala účet povinného, nemôže byť relevantná pre založenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

18. So zreteľom na dovoláciu argumentáciu žalobcu treba osobitne pre daný prípad zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 C.s.p. môže byť výlučne (iba tá) právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie.

19. Obsah dovolania nasvedčuje tomu, že žalobca za významnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. považuje otázku, či banka postupovala správne, keď nezablokovala účet povinného, ktorý je fyzickou osobou oprávnenou na podnikanie a účet je vedený iba na fyzickú osobu pod rodným číslom.

20. Vychádzajúc z obsahu spisu a z obsahu rozhodnutí súdov nižších inštancií, súd prvej inštancie zdôraznil, že žalobca nepreukázal splnenie všetkých základných podmienok zodpovednosti za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti, ktoré musia byť splnené súčasne, keď nepreukázal vznik škody a nepreukázal ani príčinnú súvislosť medzi protiprávnym úkonom žalovanej a vzniknutou škodou. S uvedeným záverom súdu prvej inštancie sa stotožnil aj odvolací súd. Odvolací súd zároveň zdôraznil, že pokiaľ žalobca namietal, že súd prvej inštancie nedostatočne a nesprávne posúdil otázku porušenia povinnosti žalovanej zablockovať na základe exekučného príkazu peňažné prostriedky povinného, keď dospel k záveru, že žiadna z povinností banky porušená nebola, posúdenie danej otázky nemá pre rozhodnutie v spore zásadný význam a ani jej odlišné posúdenie nemôže pre žalobcu privodiť priaznivejšie rozhodnutie v danom spore.

21. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že otázka, ktorú dovolateľ nastolil v podanom dovolaní tak nebola zásadnou otázkou, na ktorej by spočívalo rozhodnutie týchto súdov a preto táto otázka nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalobcu v zmysle tohto ustanovenia.

22. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

23. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.